

הנדון:

הכזב הקדוש

קידמובים יצא לגלות את הדרך להנדון, ותחת זאת גילה את אמריקה. מיכל בת-אדם יצאה בסירטה רגעים לחיפה שוף את החסים בין שתי נשים, והשנה תופעה הרבה יותר חשובה: **האונס הדתי של הקולנוע.**

החלטת הצנזורה לקטוע קטעים מתוך הסרט מפני שיש בהם, כביכול, כדי לפגוע ברגשות של חלק מן הציבור (קרי: המיעוט הדתי) היפנתה את תשומת-הלב מחדש לאותה חבורת פסיכונרטים וקשישים דתיים ו"מסורתיים", בטלנים ומלחכי-פיגור כה. הקרוייה המועצה לביקורת סרטים ומחזות.

העניין מעורר שאלה החורגת בהרבה מתחום הסרט של בת-אדם, ואף מתחומי היצירה הקולנועית. היא נוגעת ליסודות חיינו האלאומיים בארץ. **האם יכולים דתיים והילוניים להיות ביחד?**

והיא שאלה מסוכנת, שאלה מקוממת. אך אין טעם להתחמק ממנה. היא מהריכה והולכת.

הכה ונתחיל להשיב עליה באולם הקולנוע.

במאית ישראלית צעירה יצרה סרט. לכל הדיעות — סרט-איכות. בפסטיבל הקולנוע החשוב ביותר בעולם וזהו הסרט בשבי חם מפי מיטב המבקרים. בסרט יש סצנה מינית. בעיני, זהו סצנה עדינה, המעניקה לצופה חווייה ריגשית.

כך אני מרגיש. אני ישראלי חילוני, בן המאה ה-20, שחונך במסורת הומאניסטית, והדוגל במושגי המוסר של הדור הזה. אני מודה שיהודי דתי, השואב את השראתו ממעמד הריסיני, שחונך על ספרי קודש עתיקים, החי במאה ה-10 או ה-2 לפני הספירה, יכול להגיב על סצנה זו בצורה לגמרי אחרת.

הסצנה מתארת יחסים אינטימיים בין שלושה — שתי נשים וגבר. בעיני יהודי דתי, הרי זה פיגול. זימה. חטא. הרע בעיני ה'. **אני רוצה לראות את הסצנה הזאת. היהודי הדתי אינו רוצה לראות אותה.** מה עושים?

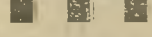
תשובת הצנזורה, שהתמנתה על ידי שרי-הפנים המישטרה-האוטונומית ובתי-הסוהר, שהוא גם מנהיג הגדולה שבי מילפגות הדתיות, היא פשוטה בתכלית. **הציבור הדתי אינו רוצה לראות זאת? זה פוגע בנורמות שלו? אם כן, אף אחד לא יראה זאת.**

הצנזורה היהודית אינה אינקוויזיציה קאתולית. אין היא מעלה את מכל בת-אדם על המוקד כמכשפה. אין היא גוסרת את הסרט כולו. הצנזורה היא ליברלית. היא רק החליטה לקצץ כמה תמונות וכמה קולות. (למה הדבר דומה? למי שאינו פוגע בכל גופו של פלוגי, אלא אך חותך ממנו שריר קטן הקרוי לב.) ניתן לנמק קיצוץ זה באחת משתי דרכים.

אפשרות אחת: הצנזורה רוצה להגן על כולנו מפני המוסר ביוזמינו, המוקדם עלינו, ולכפות עלינו מושגי-מוסר שהם זרים וזרזא לנו. אם כן זוהי עריצות רוחנית, שאינה נור פלת מוז של המילפגה, הקומוניסטית ברית-המועצות או בסין. מיטטר של עריצות — יש להפילו. אין פיתרון אחר. אסור להתפשר עימו. וגם אין בכך תועלת.

אפשרות שניה: הצנזורה רוצה להגן רק על חלק מן הציבור, המיי

עיט הדתי, מפני זיהום הילוני, "מתירני". אם זוהי המטרה, יש למצוא לכך פיתרון אחרים.

לש בערי הארץ מיסעדות כשרות ייבלתי-כשרות. כל שומר-מיצוות בארץ יודע היכן מותר לו לאכול, היכן אסור. יש רבנות, המתקיימת על חשבון הציבור החילוני, והמעניקה למיסעדות המתאימות תעודות של כשרות. שם יאכלו היהודים הדתיים. אני ושכמותי, שחוקי הכשרות מעניינים אותנו רק כקוריו מעניין מן העבר הפגני, נאכל בכל מיסעדה שנרצה.

אני מתנגד להקמת מוסד דתי, אשר יראה מראש את הסרטים העומדים להיות מוקרנים, ואשר יסווג אותם למען הציבור הדתי. אם הוא רוצה להמליץ על סרט, שראוי לו לציבור הדתי לראות, יטביע עליו חותמת של כ' (כשר). או ד' (דתי). או ז' (זבולון).

מי שחרד לנפשו, ידך דפרטים אלה. מי שלא איכפת לו, יתעלם מן הפימוץ.

מיכן שאני מתכוון רק למתרחש בי אולם הקולנוע. הדבר נוגע לכל שיטת

הדתיים עצמם השיבו על כך בשלילה. כאשר הכריחו את דויד בן-גוריון, עם קום המדינה, לקיים זרם חינוכי נפרד, "ממך לכתיבתי", עבור ילדיהם — שלא לדבר כלל על הזרם העצמאי של אגודת-ישראל. חלק מן הציבור הדתי נוטה להתבודד בשכונות משלו. לקיים שם סידריית-חבורה משלו, לשלוח את ילדיו למוסדות משלו, להועיד לבנותיו מסלול-היים משלו, הרי חק מצה"ל.

אפשר להסכים לעיקרון זה, כי תנאי אחד: שעם הקמת המוסד דתי המקבילים לציבור הדתי, תהיה מן החלטות הכפיה הדתית בכל שאר המוסדות.

יסתגרו-נא בשבת בשכונות שלהם, אך

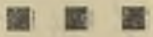

שר-הפנים בורג

במאית מיכל בת-אדם

אל ימנעו מאיתנו לנסוע בשבת באוטו-בוס לשפתי-הים. יקיימו-נא את זרם-החינוך שלהם, אך יחדלו מלכפות השקפות חסודות על הזרם הכללי. יתחננו-נא כדת משה וישראל, ויניחו לנו להינשא בדרך הנראית לנו. יראו-נא בבתי-קולנוע משר להם סרטים שכל שחקניהם ישמרו על טהור המישפחה וכללי הגידה. ויניחו לנו לראות סרטים המתאימים לצנזרות שלנו. וזהו הדרך האחת: **ההפרדה.**

הדרך השניה היא הדרך של התייחס בצוותא. תוך הסכמה לכללים. **אינו נכדים? פשוט מאד: הכדי ליום המקובלים בכל דמוקרטיה. הרוב קובע, אך המיעוט נהנה מכל הזכויות המגיעות לו.**

תהיה תחבורה ציבורית בשבת, והכביר שים יהיו פתוחים בשבת, אך ישתדלו כמדי דתי-אפשר לעקוף ריכוזים דתיים מובי הקים, כמחווה של רצון טוב, מתוך כיבוד הרגשות, נימנע מרצון מלנצח ביום-הכביר פורים.

יבטלו כל זרמי-החינוך, ויהיה זרם אחד, שבו יינתנו שיעורים מסויימים בי שתי מהדורות, חילוניות ודתית. כמו שבי תיהספר בארצות נוצריות באירופה מקיי מים שיעורי-דת ברו-מנית לקאתולים לחוד (החשך בעמוד 16)

היחיינו — לאולם-התחונות ולתהליך הדי-גירושין, לבית-הספר ולאוטו-בוס-ש-שבת. **כמו בקולנוע, יש בכל הישגיהם האלה שתי שיטות אפשריות של די-קיום בכבוד: שיטת ההפרדה ושיטת החיוב-בצוותא, על פי כדי לים קבועים מראש.**

שיטת-ההפרדה אינה זרה להדות. הדת היהודית הערימה — במתכוון ובמחשבה תחילה — אלק ואחת מחיצות, המונעות, חיים משותפים של יהודים וגויים. אין היהודי יכול לסעוד על שולחנו של "גוי". אין הוא יכול לשאת לאשה את בתו של "הגוי". לפחות יום אחד בשבוע, אין הוא יכול לבלות עימו, וכן הלאה וכן הלאה. **יש תיאוריה האומרת שמדי כתחילה נולדו רוב רובן של המיצי זווה והאיסורים של הדת היהודית מתוך כוונה יחידה לפנות הפרדה זו, על פי הנבואה של כידעם כן בעור: "עם לדבר ישכון, ובגויים לא יתחשב."**

והנה קם בארץ גוי ישראלי, שאינו דבק במיצנות הדת היהודית. המוסר שלו הוא המוסר האוניברסאלי של ההומאניזם. אור רחבי-הידי הוא מודרני. אין הוא סומך על עלוקות וכסות-רוח, אלא על פניצילין ו-קרגי רנטגן. **האם הגוי הזה — רוב רובה של האומה הישראלית — יכול לקיים מיסגרות משותפות עם המיעוט הדתי שבו, הגוי הקדוש?**

מדוע לא תיפתר כך גם בעיית הקולנוע? **היו-נא בכל עיר בתי-קולנוע מיוחדים דתיים. אלה יבקשו לראות סרטים שהרכבות הראשיות תנפיק להם תעודות של כשרות רוחנית. כדי פיגול. כדי זימה. הכל על טהר רת הכשרות למהדרין.**

אני יודע מדוע אני צריך לממן את הרבנות הזאת, שאיני רוצה להודק לש-רותיה. אך למען דרכי-שלום, אני מוכן לכך.

אני אלק לבתי-הקולנוע אשר יציגו את הסרטים המתאימים למושגים שלי (ושל כל העולם התרבותי בימינו), והציבור הי דתי ילק לבתי-הקולנוע שלו בלי חשש, בידעו שהוא וילדיו ונכדיו יכולים לבלות שם מבלי להינזק, חס ושלום. **ושרום על ישראל.**

הדרך החילופית היא שיטה של סיי מונים.

בהנחות מונחת זו בצד זו סהורות כשרות ובלתי-כשרות, יין-גסך ויין יהודי טוב, שימורים מרומניה ושימורים מעפולה. הלקוח מסתכל, בוחן ובוחר. מי שרוצה במוצרים כשרים, ימצא שם מוצרים כשרים. מי שחושק ב"סריפה", ימצאנה.